

NATUUR In veel havens is cabomba al teruggedrongen, brandhaarden blijven

Meer geld nodig voor bestrijding exotische woekerplanten

PlaaGPLanten cabomba en ongelijkbladig vederkruid zijn in veel havens en recreatieparken in het Plassengebied dankzij een ijverige aanpak flink teruggedrongen. Lastig blijft de aanpak van echt grote brandhaarden, ook omdat het geld voor beter materieel soms ontbreekt. „Dan is het soms helaas toch vaak dweilen met de kraan open”, aldus Loosdrechter Kees Blase, een van de mensen achter de aanpak van de cabomba.

Hans van Keken
h.van.keken@mediahuis.nl

Loosdrecht ■ De woekerplanten rukken al jaren op. Tot afschuw van de recreatiesector, omdat varen op sommige plaatsen steeds lastiger wordt. Maar ook bij biologen is er besef dat de opdringende planten een aanslag zijn op de soortenrijkdom. Andere planten en ook dieren (vissen, waterinsecten) moeten wijken voor de overdadige groeiende groene wals, die hele oppervlakten in watergangen en in de plassen bedekt. Het kon zo niet langer, vonden inwoners en organisaties, die de handen ineen sloegen. Deels met succes, want hard

werken de afgelopen jaren heeft inmiddels geleid tot een afname van de planten in liefst dertien havens en recreatieparken, somt Blase op in een rapport gewijd aan de inmiddels jaren lopende bestrijding van deze twee invasieve exoten. „Op plaatsen waar het vijf jaar geleden soms nog voor meer dan de helft vol zat, dus code rood of oranje, hebben we nu vrijwel overal code groen of geel. Dus maximaal drie of tien procent cabomba. Zeker in havens is er afgelopen jaar veel werk verricht om die lage percentages te houden.”

Raaisloot

Helaas kunnen niet alle brandhaarden in het plassengebied aangepakt worden, realiseert hij zich. „Dan wordt vederkruid niet teruggedrongen en stroomt het weer naar andere plekken.” Als voorbeeld noemt hij toestroom vanuit de door het Plassenschap beheerde Raaisloot, die ook nog eens pal naast door Natuurmonumenten beheerd gebied ligt. „Het stroomt vandaar de Westelijke Vuntusplas in, en aan de oostkant in de 's-Gravelandsevaart. Een paar keer bereikte het ook het Hilversums kanaal, waar ik met de hand meer dan vijf kubieke meter eruit haalde.”

Ook hier wreekt zich volgens Blase de methode van maaien met een maaiboot, bedoeld om de Raaisloot bevaarbaar te houden. Een manier van korte termijn denken, vindt de Loosdrechter, omdat de planten zo niet echt verdwijnen. „Integendeel, daarna groeit het nog harder. En als je de gemaaide planten niet accuraat binnen een uur weghaalt, verspreiden ze zich ook nog. Er zal echt effectiever gewerkt moeten worden, zodat bijvoorbeeld de Drecht niet steeds een bron van drijvende cabomba is, die dan vervolgens naar elders stroomt.” Ook in het Tienhovens kanaal speelt volgens hem dit probleem.

Zaterdag harkdag

„Aan de eigenaren van de havens ligt het overigens niet”, benadrukt hij. Als voorbeelden noemt hij de jachthavens het Anker, Vrijbuiter, Dusseldorp, De Kavelaars en Smal-land, waar ze de planten actief bestrijden. „Of de Drechthoeve, waar ze jaarlijks een Cabomba

Loterij organiseren om de bewoners bij de aanpak te betrekken. En bij Ruimzicht hebben ze telkens in augustus een zaterdag harkdag, waarin iedereen samen aan de slag gaat, heel sociaal en gezellig.

De ervaring heeft inmiddels geleerd dat cabomba met wortel en al verwijderen de beste methode is. „In Loosdrecht en Kortenhoef harken we het zo al jaren bijeen. Ook deskundige Johan van Valkenburg van de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA), die hier jarenlang onderzoek naar deed, pleit daarvoor. Ook hij noemt de maai-methode dweilen met de kraan open, met een enorm risico van verdere verspreiding van het probleem. Vandaar dat de recent ontwikkelde harkboot en de hydroventuri aanpak (onder hogedruk de wortels wegspreiden, red.) het beste werken.”

Dat met name Plassenschap en Natuurmonumenten nog steeds maaien is volgens Blase een kwestie van geld. Probleem is volgens hem daarbij dat iets wat op de korte termijn goedkoop lijkt, op de lange termijn duurder blijkt. „Maar intussen is iedereen het er wel over eens dat nu toch echt opgeschaald moet worden. De landelijke en provinciale overheid moeten meer financiën beschikbaar stellen, zodat iedereen met de harkboot aan de slag kan en het dweilen met de kraan open stopt.”

Hij wijst op de groeiende noodzaak om samen het probleem op te lossen en er financiën voor te vragen. „Dat de provincie bij subsidie steeds voor de helft cofinanciering vroeg maakte het in de praktijk de afgelopen jaren wel vaak lastig, ook voor sommige jachthavens. Dus als ze die voorwaarde willen opheffen van zal dat zeker helpen bij echt opschalen.”

Afname biodiversiteit

Een steeds grotere rol speelt ook het toenemend besef van de afname van de biodiversiteit. „Johan van Valkenburg en ik als hydrobioloog hebben dat afgelopen jaren onderzocht en aangetoond, iets wat onderzoek in opdracht van Natuurmonumenten ook bevestigde. In de Natura2000 gebieden waar deze twee exoten enorm zijn toegenomen is een aantal zeldzame planten verdwenen, zoals zwanenbloem, groot blaasjeskruid en

Vrijwilligers bezig met het weghalen van de woekerplanten.

waterdrieblad. En ook de mooie waterlelie en gele plomp zijn grotendeels verdronken door de cabomba.”

Onderzoek van Van Valkenburg heeft daarbij volgens Blase uitge-wezen dat de harkmethode de natuur ook nog eens amper verstoort. Vervelend was daarbij wel dat blijkt dat zelfs in minder voedselrijk kwelwater cabomba voorkomt. „Natuurmonumenten hoopt dat het (voedselarme, red.) kwelwater in het Vuntusgebied die plant zou tegenhouden, maar daarvan is tot nu toe niets gebleken.”

Braziliaans

Wel wordt het belang van cabomba verwijderen volgens de Loosdrechter zo langzamerhand heel breed gedragen. „Natuurmonumenten, de recreanten en haveneigenaren, allemaal willen ze af van dat Braziliaanse woekerplantje, dat varen en zwemmen beperkt en de biodiversiteit vermindert. Als we het destijds in 2008 toen het ging oprukken grondig hadden aangepakt, was het ook veel goedkoper en simpeler geweest dan bij de start drie jaar geleden. En als we in de afgelopen drie jaren samen flink actie hadden ondernomen, niet alleen in de havens, dan was het nu simpeler geweest.”

De komende jaren moeten wat hem en andere bestrijders betreft in het teken staan van meer waardering en meer financiële steun. „Zeker ook voor de havens en recreatieparken, die de afgelopen jaren goed hun best deden. Ook het motiveren van mensen en organisaties, die meer actie zouden kunnen ondernemen is belangrijk.” Blase was in het verleden ook actief vanuit de Vereniging Samen Cabomba Aanpakken. Wat hem betreft zou die meer middelen moeten krijgen om een harkboot aan te schaffen. Ook partijen als Natuurmonumenten, Plassenschap en Waternet zouden meer geld beschikbaar moeten stellen zodat de planten met wortel en al weggehaald kunnen worden.

Ab Krook

Hij pleit ook voor de aanpak van belangrijke brandhaarden. „De Muijeveldse Wetering ligt vol en zou zo snel mogelijk maar zorgvuldig gebaggerd moeten worden. Ook het door Natuurmonumenten beheerde 't Hol ligt nog steeds vol. Onduidelijk is wanneer dat aangepakt gaat worden, al heb ik met Natuurmonumenten wel al een plan 'Isolatie Het Hol' gemaakt. In dat kader zijn vorig jaar natuurvriendelijke rasters tussen het Hol en het Moleneind geplaatst, zodat

cabomba niet nog meer in het Moleneind terechtkomt. Helaas is dat plan in juni stilgelegd, is het cabombavrij maken van het Moleneind niet uitgevoerd en ligt dat nu weer vol. Ik had gehoopt dat in het jaar van overlijden van Ab Krook, samen met mij een van de oprichters van het burgerinitiatief Cabombabestrijding, de verschillende partijen hem zouden eren met meer actiegerichte aanpak van het cabombaprobleem.”

De hoop is nu gericht op de provincie Noord-Holland, die meer prioriteit aan de bestrijding kan geven, aldus Blase. Hij voelt zich gesteund door minister Carola Schouten. „Ze noemde het ongelijkbladig vederkruid vorig jaar in antwoord op Kamervragen zeer competitief, met een negatieve impact op ecosystemen doordat het licht onderschept en doordat er veel voeding in het water komt wanneer de plant sterft. Dit kan leiden tot zuurstoftekort in het water. Ook wees ze op de hinder voor de recreatie zoals pleziervaart, zwemmen en sportvisserij. Als provincies het noodzakelijk achten om inzet op provinciaal niveau op te schalen kunnen die hierover een signaal afgeven aan het ministerie, zo benadrukte ze nog. Dat biedt dus mogelijkheden voor onze provincie.”

Ongelijkbladig vederkruid bedekt de bodem van het Moleneind.